

виконавчої влади. Зміни, що відбулися в нашому суспільстві в останні роки, дозволили переосмислити роль і значення поліції в закордонних країнах, відмовитися від односторонньо-догматичного погляду на поліцію як на каральний орган, призначений повсякденно й повсюдно здійснювати політику пануючого класу специфічними методами безпосереднього примусу [3, с. 48].

У країнах, орієнтованих на демократичний шлях розвитку, поліція розглядається винятково як правоохоронний орган, призначений для забезпечення “контролю над злочинністю”, стримування її за допомогою застосування тих засобів, які встановлені законом [2, с. 3,8]. При цьому «контроль над злочинністю», оскільки будь-яке протиборство завжди має в якості своєї кінцевої мети перемогу, тобто в даному випадку повне виконання злочинності навряд чи уявляється можливим.

Певна децентралізація поліцейських функцій вкупі з розмежуванням повноважень між судовою і виконавчою владою розглядаються як найважливіші умови демократії, гарантії дотримання рівноваги між потребами правоохоронної діяльності в застосуванні примусових заходів і необхідністю забезпечення прав і свобод громадян.

Використані джерела:

1. Бандурка О.М. Основи управління в органах внутрішніх справ України: теорія досвід, шляхи удосконалення. – Х.: Основа, 1996. – 398 с.
2. Манжула А.А. Державне управління на місцевому рівні // Вісник Запорізького юридичного інституту, 2011. - № 1. с. 56-62
3. Сачаво Андрій Григорович. Адміністративно-правові основи діяльності приватних охоронних структур та їх взаємодія з ОВС України: дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Національна академія внутрішніх справ України. –К., 2004. - 163 с.

Миرونюк Роман Вікторович,
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**МІСЦЕ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ В СИСТЕМІ
АНТИКОРУПЦІЙНИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ**

З оновленням антикорупційного законодавства створюється система органів запобігання та протидії корупції в Україні, остаточна крапка в завершеному циклі подолання такого явища має бути поставлена з початком роботи Вищого спеціалізованого антикорупційного суду України. Ефективність діяльності органів запобігання та протидії корупції в Україні залежить від

чіткого визначення компетенції кожного з них та належної взаємодії.

Нижче доцільно здійснити аналіз компетенції органів запобігання та протидії корупції в Україні та виокремити місце Національної поліції в системі антикорупційних органів України.

Спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції в Україні є: Національне агентство з питань запобігання корупції, Національне антикорупційне бюро України, Спеціалізована антикорупційна прокуратура а Національна поліція.

Національне агентство запобігання корупції (далі – НАЗК) було створено на підставі однієї з вимог Європейського Союзу щодо безвізового режиму з Україною. Його правовий статус закріплено в розділі 2 Закону «Про запобігання корупції» прийнятому 14 жовтня 2014 року, який набув чинності 26 квітня 2015 року [1].

До повноважень НАЗК віднесено: здійснення антикорупційної експертизи нормативно-правових актів на предмет закладення в них корупційних ризиків; здійснення аналізу стану запобігання та протидії корупції в Україні; забезпечення ведення Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення; вжиття заходів щодо притягнення до відповідальності осіб, винних у вчиненні корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, надсилати до інших спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції матеріали, що свідчать про факти таких правопорушень; складення протоколів про адміністративні правопорушення, віднесені законом до компетенції Національного агентства, та порушення клопотання перед НАБУ про порушення кримінального провадження по виявленим корупційним кримінальним правопорушенням. Таким чином діяльність НАЗК має попереджувальну функцію з перевірки декларацій державних службовців і стилю їх життя, розкриття будь-якої інформації про факти корупції або зловживання посадою. На відміну від НАБУ, головною метою НАЗК є не тільки топ-чиновники, але і всі чиновники України. Відповідно до закону, вони повинні фіксувати в декларації будь-яке майно, вартість якого перевищує 100 мінімальних зарплат (320 тисяч грн). До цього переліку потрапляють одяг, прикраси, предмети мистецтва. НАЗК також перевіряє і фінанси політичних партій. Відповідно до закону, кожен рік вони зобов'язані надати звіт агентству.

16 квітня 2015 року Указом Президента України № 217/2015 «Про утворення Національного антикорупційного бюро України» було створено Національне антикорупційне бюро (далі - НАБУ) [2]. Його правовий статус визначений Законом України «Про Національне антикорупційне бюро України» від 26 квітня 2015 року [3], відповідно до якого НАБУ є державним правоохоронним органом, на який покладається попередження, виявлення, припинення, розслідування та розкриття корупційних правопорушень, віднесених до його підслідності, а також запобігання вчиненню нових. Завданням

Національного бюро є протидія кримінальним корупційним правопорушенням, які вчинені вищими посадовими особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та становлять загрозу національній безпеці. Згідно з цього Закону, слідчі Національного антикорупційного бюро України здійснюють досудове розслідування злочинів, передбачених статтями 191, 206-2, 209, 210, 211, 354 (стосовно працівників юридичних осіб публічного права), 364, 368, 368-2, 369, 369-2, 410 Кримінального кодексу України, якщо наявна хоча б одна з таких умов: 1) злочин вчинено високопосадовцями - від Народного депутата України і Прем'єр-міністра України до державних службовців, посада яких віднесена до першої та другої категорій посад, або посада яких прирівняна до першої та другої категорій посад державної служби; 2) розмір предмета злочину або завданої ним шкоди дорівнює або перевищує суму, яка в п'ятсот і більше разів перевищує мінімальну заробітну плату, встановлену на відповідний рік (якщо злочин вчинено службовою особою державного органу, правоохоронного органу, військового формування, органу місцевого самоврядування, суб'єкта господарювання, у статутному капіталі якого частка державної або комунальної власності перевищує 50 відсотків), на сьогодні це 1,6 млн гривень. При цьому прокурор, який здійснює нагляд за досудовими розслідуваннями, які проводяться слідчими Національного антикорупційного бюро України, своєю постановою може віднести кримінальне провадження у злочинах, передбачених абзацом першим цієї частини, до підслідності слідчих Національного антикорупційного бюро України, якщо відповідним злочином було заподіяно або могло бути заподіяно тяжкі наслідки охоронюваним законом свободам та інтересам фізичної або юридичної особи, а також державним чи суспільним інтересам. Під тяжкими наслідками слід розуміти загрозу заподіяння або заподіяння шкоди життєво важливим інтересам суспільства та держави, зокрема державному суверенітету, територіальній цілісності України, реалізації конституційних прав, свобод і обов'язків трьох і більше осіб.

Наступним органом в системі суб'єктів протидії корупції є спеціалізована антикорупційна прокуратура (далі – САП), яка була створена наказом генерального прокурора України від 22 вересня 2015 року і є структурним підрозділом Генеральної прокуратури України, і відповідно керівник САП підпорядковується безпосередньо генеральному прокурору України, будучи його заступником за посадою.

Основні функції САП як і прокуратури в цілому, визначені в Положенні про Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру від 12 квітня 2016 року № 149 [4]. До них віднесено: підтримання державного обвинувачення в судах у корупційних справах, підвідомчих НАБУ; нагляд за дотриманням законів при проведенні оперативно-розшукової діяльності детективами НАБУ; представництво інтересів громадянина або держави в суді у випадках, передбачених Законом України «Про прокуратуру» і пов'язаних із корупційними або пов'язаними з корупцією правопорушеннями.

Завершальною ланкою в системі суб'єктів протидії корупції в Україні мають стати антикорупційні суди, створення яких передбачено законом України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 року [5]. Згідно зі ст. 17 закону, для розгляду окремих категорій справ у системі судоустрою створюється Вищий антикорупційний суд як суд першої інстанції, який буде розглядати кримінальні справи про корупційні злочини, досудове слідство в справах про які здійснює НАБУ, а державне обвинувачення в цих судах має підтримувати САП. Створенням Вищого антикорупційного суду, який за даними Вищої кваліфікаційної комісії суддів України і експертів громадських організацій правового спрямування, планується завершити в першій половині 2018 року, буде створена завершена система антикорупційних органів в Україні, яка маємо сподівання буде ефективною.

Особливе місце в системі суб'єктів протидії корупції відведено Національній поліції, як центральному органу виконавчої влади, який на ряду зі забезпеченням охорони прав і свобод людини, підтриманням публічної безпеки і порядку здійснює протидію злочинності у тому числі пов'язаної з виявленням а притягненням до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень.

Відповідно до Закону «Про Національну поліцію» (далі – Закон) завданням Національної поліції є протидія злочинності [6]. Аналіз Закону дає можливість визначити повноваження поліції щодо протидії корупції, до яких можна віднести: 1) здійснення превентивної та профілактичної діяльності, спрямованої на запобігання вчиненню корупційних правопорушень; 2) виявлення причини та умови, що сприяють вчиненню кримінальних та адміністративних корупційних правопорушень, вжиття у межах своєї компетенції заходів для їх усунення; 3) вжиття заходів з метою виявлення кримінальних, адміністративних корупційних правопорушень та їх припинення; 4) здійснення своєчасного реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні корупційні правопорушення; 5) здійснення провадження у справах про адміністративні корупційні правопорушення, з передачею матеріалів справи на розгляд до суду; 6) здійснює досудове розслідування кримінальних корупційних правопорушень у межах визначеної підслідності.

Підслідність Національній поліції кримінальних корупційних справ, в межах яких вони здійснюють досудове слідство визначено в статті 216 Кримінально-процесуального кодексу України, у відповідності до якої слідчі органів Національної поліції здійснюють досудове розслідування кримінальних правопорушень, передбачених законом України про кримінальну відповідальність, крім тих, які віднесені до підслідності інших органів досудового розслідування[7].

Таким чином слідчим Національної поліції підслідні корупційні кримінальні правопорушення, які не віднесені до підслідності НАБУ, а саме: поперше, ті, розмір предмета злочину або завданої ним шкоди менший ніж такий, що в п'ятсот разів перевищує розмір прожиткового мінімуму для праце-

здатних осіб, встановленої законом на час вчинення злочину (якщо злочин вчинено службовою особою державного органу, правоохоронного органу, військового формування, органу місцевого самоврядування, суб'єкта господарювання, у статутному капіталі якого частка державної або комунальної власності перевищує 50 відсотків), на сьогодні той, що не перевищує 1,6 млн гривень; по-друге, вчинені посадовими особами середньої ланки публічної служби, які не віднесені до суб'єктів, кримінальне провадження по яких здійснює НАБУ та СБУ.

Список використаних джерел:

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 року №1700 // Відомості Верховної Ради України офіційне видання від 05.12.2014 р., № 49, стор. 3186, стаття 2056.
2. Про утворення Національного антикорупційного бюро України: Указ Президента України № 217/2015 від 16 квітня 2015 року // Офіційний вісник України офіційне видання від 30.04.2015 2015 р., № 32, стор. 9, стаття 919.
3. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14 жовтня 2014 року №1700 // Відомості Верховної Ради України офіційне видання від 21.11.2014 р., № 47, стор. 3040, стаття 2051.
4. Положення про Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру: Наказ Генерального прокурора України від 12 квітня 2016 року № 149 // Інтернет ресурс – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/GP16034.html.
5. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року // Відомості Верховної Ради. – 2016. - № 31. - Ст.545.
6. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VII // Відомості Верховної Ради України офіційне видання від 09.10.2015. 2015 р., / № 40-41 /, стор. 1970, стаття 379.
7. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України Кодекс від 13.04.2012 № 4651-VI // Відомості Верховної Ради України офіційне видання від 08.03.2013 р., / № 9-10 /, стор. 474, стаття 88.

Мінка Тетяна Павлівна
завідувач кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, доцент

ПИТАННЯ ОПТИМІЗАЦІЇ ЧИСЕЛЬНОСТІ МВС УКРАЇНИ

Всі заходи з реформування системи Міністерства внутрішніх справ України спрямовані відповідно до Стратегії розвитку органів внутрішніх справ України та Концепції першочергових заходів реформування системи Міністерства внутрішніх справ, затверджених розпорядженням Кабінету Мі-